

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2019 m. gruodžio 17 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Birutės Janavičiūtės, Sigitos Rudenaitės (kolegijos pirmininkė) ir Dalios Vasarienės (pranešėja), teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centro kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2019 m. gegužės 30 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Ecoservice Klaipėda“ ieškinį atsakovei uždarajai akcinei bendrovei Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centrui dėl perkanciosios organizacijos sprendimo panaikinimo, dalyvaujant tretiesiems asmenims uždarajai akcinei bendrovei „Klaipėdos autobusų parkas“, uždarajai akcinei bendrovei „Parsekas“, uždarajai akcinei bendrovei „Klaipėdos transportas“.

nurodo:

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių tiekėjų perkanciosios organizacijos teikiamos konfidencialios informacijos apsaugą viešojo pirkimo ir peržiūros procedūrų metu, viešojo pirkimo sąlygų nustatymą ir tiekėjų pateiktos informacijos pripažinimą melaginga, aiškinimo ir taikymo.
- Šalių ginčas patenka į *nacionalinio* – Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – **CPK**) ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – **VPI**) – ir *Europos Sąjungos* – 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (toliau – Direktyva 2014/24), 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo, iš dalies pakeistos 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB (toliau – Direktyva 89/665), taip pat 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo (toliau – Direktyva 2016/943) – teisinio reguliavimo sritį.
- Iš bylos duomenų (skelbimo apie ginčo viešąjį pirkimą) matyti, kad numatoma pirkimo vertė – 750 000 Eur be PVM, įvairi minimali tarptautinių pirkimų vertė, todėl šalių ginčas neabejotinai patenka į Europos Sąjungos viešųjų pirkimų teisės reguliavimo sritį.
- Dėl šalių ginčui taikytinos Europos Sąjungos teisės turinio ir ją aiškinančios jurisprudencijos aiškinimo kasacinis teismas kreipiasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (toliau – Teisingumo Teismas), kad šis priimtų prejudicinį sprendimą nagrinėjamoje byloje. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 267 straipsniu nustatytas Europos Sąjungos institucijų aktų išaiškinimo klausimui iškilus nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas teismine tvarka, tas teismas dėl jo kreipiasi į Teisingumo Teismą (SESV 267 straipsnio 1 dalies b punktas, 3 dalis).
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra galutinė instancija nagrinėjant šią bylą ir jo priimtas procesinis sprendimas būtų galutinis ir neskundžiamas (**CPK 362 straipsnis**).
- Nagrinėjamoje byloje kasacinio teismo poreikis kreiptis į Teisingumo Teismą grindžiamas tuo, kad šalių ginčui spręsti aktualių kai kurių Europos Sąjungos teisės normų turinys iki galo nėra aiškus taikant tiek *acte clair*, tiek *acte éclairé* doktrinas.
- Atsižvelgdama į tai, kad kasacinis teismas į Teisingumo Teismą kreipiasi negalutine nutartimi (**CPK 260 straipsnis**), t. y. ja šalių ginčas neišsprendžiamas iš esmės, teisėjų kolegija, nepažeisdama **CPK 361 straipsnio** nuostatų, bylos teisės ir fakto klausimus pristatys tik tiek, kiek reikalinga procesui dėl prejudicinio sprendimo priėmimo (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. birželio 30 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-266-378/2017 7 punktą).
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas kasacine tvarka nagrinėdamas bylas, paprastai neperžengia kasacinio skundo ribų (**CPK 353** straipsnio 1 dalis), tačiau dėl viešojo intereso apsaugos ir kai kyla visuomenės poreikis, teismas gali išspręsti šalių ginčą aiškindamas ir taikydamas teisę ne tik dėl proceso dokumentuose nurodytų aplinkybių, bet ir dėl kitų argumentų, t. y. tokiu atveju turi teisę peržengti kasacinio skundo ribas, apie tokį ketinimą informuodamas dalyvaujančius byloje asmenis (**CPK 353** straipsnio 2 dalis).
- Šioje byloje tokia kasacinio skundo ribų peržengimo situacija susidarė. Tinkamo dalyvaujančių byloje asmenų informavimo aspektu pažymėtina, kad, kai teismas kreipiasi prejudicinio sprendimo į Teisingumo Teismą, atsižvelgiant į tai, kad tokia nutartis – ne galutinis teismo sprendimas, laikytina, jog juo šalys apie tai informuojamos **CPK 353** straipsnio 2 dalies prasme (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. spalio 9 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-436/2013; 2013 m. gruodžio 16 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-7-559/2013).
- Ginčo šalys prejudicinio sprendimo priėmimo procedūroje turi galimybę pateikti savo argumentus (rašytines pastabas, esant reikalui, dalyvauti Teisingumo Teismo posėdyje) dėl nacionalinio teismo kreipimesi pateiktų klausimų, todėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo iniciatyva plačiau nagrinėti jų ginčą nekalkytina siurprizine ir pažeidžiančia jų teisę į teisminę gynybą.

I. Šalių ginčui spręsti aktualus Lietuvos teisinis reguliavimas

- CPK 10** straipsnyje („Bylos medžiagos viešumas“) nurodyta:

1. Visa išnagrinėtos civilinės bylos ir vykdomosios bylos medžiaga, išskyrus medžiagą tų bylų, kurios buvo išnagrinėtos uždaramo teismo posėdyje, yra vieša ir su ja susipažinti gali ir byloje nedalyvavę asmenys. Jie turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka daryti bylos medžiagos kopijas ir išrašus. Tokių teisę šie asmenys įgyja, kai sprendimas ar teismo procesą užbaigianti nutartis įsiteisėja, o jeigu byla gali būti nagrinėjama kasacine tvarka, – ją išnagrinėjus kasacine tvarka arba pasibaigus apskundimo kasacine tvarka terminui. Su vykdomosios bylos medžiaga galima susipažinti, kai sprendimas yra įvykdytas.

2. Priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą ar procesą užbaigiančią nutartį, teismas turi teisę dalyvaujančių byloje asmenų prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie žmogaus sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė, komercinė ar kita įstatymų saugoma paslaptis. Dėl teismo nutarties, kuria atmetas prašymas, gali būti duodamas atskiras skundas.

3. Norėdamas susipažinti su išnagrinėtos bylos medžiaga, asmuo atitinkamo teismo pirmininkui turi pateikti nustatytos formos prašymą ir jame nurodyti savo vardą, pavardę, gyvenamąją vietą, asmens kodą ir susipažinimo su išnagrinėtos bylos medžiaga tikslą. Susipažinimo su išnagrinėtos bylos medžiaga tvarką nustato teisingumo ministras, suderinęs su Lietuvos vyriausiuoju archyvaru.

4. Su bylos medžiaga, sudarancia valstybės ar tarnybos paslaptį, turi teisę susipažinti asmenys, kuriems ši teisė yra suteikta vadovaujantis įstatymais ir kuriems tokios informacijos reikia jų pareigoms atlikti. Asmuo, teikiantis teismui dokumentus ar medžiagą, kuriuose esantys duomenys sudaro profesinę ar komercinę paslaptį, gali prašyti teismo neteikti jų susipažinti ir kopijuoti. Dėl to teismas priima nutartį.

- CPK 10¹** straipsnyje („Komercinių paslapčių apsaugos ypatumai“) nurodyta:

1. Šis straipsnis nustato komercinių paslapčių apsaugos ypatumus bylose dėl komercinių paslapčių neteisėto gavimo, naudojimo ar atskleidimo ir kitose civilinėse bylose.

2. Kai yra pagrindas manyti, kad gali būti atskleista komercinė paslaptis, teismas dalyvaujančių byloje asmenų tinkamai pagrįstu prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustato konkrečius asmenis, turinčius teisę:

1) susipažinti su bylos medžiaga, kurioje pateikta komercinė paslaptį sudaranti informacija ar galimai komercinę paslaptį sudaranti informacija, daryti ir gauti bylos išrašus, nuorašus ir kopijas (skaitmenines kopijas);

2) dalyvauti uždaruose teismo posėdžiuose, kuriuose gali būti atskleista komercinė paslaptį sudaranti informacija ar galimai komercinę paslaptį sudaranti informacija, ir susipažinti su tų teismo posėdžių protokolais;

3) gauti teismo sprendimo ar nutarties, kurioje atskleista komercinė paslaptį sudaranti informacija ar galimai komercinę paslaptį sudaranti informacija, patvirtintą kopiją (skaitmeninę kopiją).

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų skaičius negali būti didesnis negu būtina siekiant užtikrinti asmens teisę į teisminę gynybą ir teisingą bylos išnagrinėjimą. Tarp šių asmenų turi būti bent šie asmenys:

1) jeigu dalyvaujantis byloje asmuo yra fizinis asmuo, – jis pats ir jo atstovas;

2) jeigu dalyvaujantis byloje asmuo yra juridinis asmuo, – bent vienas fizinis asmuo, bylą vedantis juridinio asmens vardu, ir juridinio asmens atstovas.

4. Teismas, taikydamas šio straipsnio 2 dalyje nustatytus ribojimus, turi atsižvelgti į būtinybę užtikrinti asmens teisę į teisminę gynybą ir teisingą bylos išnagrinėjimą, šalių ir kitų dalyvaujančių byloje asmenų teisėtus interesus ir į žalą, kuri gali atsirasti dėl tų ribojimų taikymo ar netaikymo.

5. Dėl šio straipsnio 2 dalyje nurodytos nutarties gali būti duodamas atskiras skundas.

- VPI 2** straipsnio („Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“) 34 dalyje, *inter alia* (be kita ko), nurodyta:

34. *Techninė specifikacija:*

<...>

2) perkant prekes ar paslaugas – viešojo pirkimo dokumentuose nustatyti produktui ar paslaugai apibūdinanti reikalingi duomenys: kokybės lygis, poveikio aplinkai ir klimatui rodikliai, tinkamumo visiems naudotojams reikalavimai (taip pat galimybės naudotis neigaliesiems) ir jų atitikties įvertinimas, eksploatacinės ypatybės, produkto vartojimas (naudojimas), saugumo reikalavimai arba duomenys, apimantys produkto reikalavimus: pavadinimas, kuriuo produktas parduodamas, terminija, simboliai, bandymai ir bandymų metodai, pakavimas, žymėjimas ir ženklavimas, vartojimo (naudojimo) instrukcijos, gamybos procesai ir metodai bei kuriuo prekės ar paslaugos gavimo ciklo etapu, taip pat atitikties įvertinimo tvarka.

- VPI 17** straipsnyje („Pagrindiniai pirkimų principai“), *inter alia*, nurodyta:

1. Perkančioji organizacija užtikrina, kad vykdant pirkimą būtų laikomasi hygiatiškosumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų.

<...>

15. VPĮ 20 straipsnyje („Konfidencialumas“) nurodyta:

1. Perkančioji organizacija, Komisija, jos nariai ar ekspertai ir kiti asmenys negali tretiesiems asmenims atskleisti iš tiekėjų gautos informacijos, kurią jie nurodė kaip konfidencialią.

2. Visas tiekėjo pasiūlymas ir paraiška negali būti laikomi konfidencialia informacija, tačiau tiekėjas gali nurodyti, kad tam tikra jo pasiūlyme pateikta informacija yra konfidenciali. Konfidencialia informacija gali būti, įskaitant, bet ja neapsiribojant, komercinė (gamybinė) paslaptis ir konfidencialieji pasiūlymų aspektai. Konfidencialia negalima laikyti informacijos:

1) jeigu tai pažeistų įstatymus, nustatančius informacijos atskleidimo ar teisės gauti informaciją reikalavimus, ir šių įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus;

2) jeigu tai pažeistų šio įstatymo 33 ir 58 straipsniuose nustatytus reikalavimus dėl paskelbimo apie sudarytą pirkimo sutartį, kandidatų ir dalyvių informavimo, įskaitant informaciją apie pasiūlyme nurodytą prekių, paslaugų ar darbų kainą, išskyrus jos sudedamąsias dalis;

3) pateiktos tiekėjo pašalinimo pagrindų nebuvimą, atitiktį kvalifikacijos reikalavimams, kokybės vadybos sistemos ir aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartams patvirtinančiuose dokumentuose, išskyrus informaciją, kurią atskleidus būtų pažeisti Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo reikalavimai ar tiekėjo įsipareigojimai pagal su trečiaisiais asmenimis sudarytas sutartis;

4) informacija apie pasitelktus ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiasi tiekėjas, ir subtiekejus, išskyrus informaciją, kurią atskleidus būtų pažeisti Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo reikalavimai.

3. Jeigu perkančiojai organizacijai kyla abejonių dėl tiekėjo pasiūlyme nurodytos informacijos konfidencialumo, ji privalo prašyti tiekėjo įrodyti, kodėl nurodyta informacija yra konfidenciali. Jeigu tiekėjas per perkančiosios organizacijos nurodytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip 5 darbo dienos, nepateikia tokių įrodymų arba pateikia netinkamus įrodymus, laikoma, kad tokia informacija yra nekonfidenciali.

4. Ne vėliau kaip praėjus 6 mėnesiams nuo pirkimo sutarties sudarymo suinteresuoti dalyviai gali prašyti perkančiosios organizacijos supažindinti juos su laimėjusio tiekėjo pasiūlymu ar paraiška (kandidatai – su kitų tiekėjų, kurie buvo pakviesti pateikti pasiūlymų ar dalyvauti dialoge, paraiškomis), tačiau negali būti atskleidžiama informacija, kurią kandidatai ar dalyviai nurodė kaip konfidencialią nepažeisdami šio straipsnio 2 dalies nustatytą.

5. Perkančioji organizacija gali nustatyti reikalavimus tiekėjams, siekdama apsaugoti informacijos, kurią perkančiosios organizacijos teikia vykdydamas pirkimo procesą, konfidencialių pobūdį.

16. VPĮ 37 straipsnyje („Techninė specifikacija“), *inter alia*, nurodyta:

1. Perkamų prekių, paslaugų ar darbų ypatybės apibūdinamos pirkimo dokumentuose pateikiamoje techninėje specifikacijoje. Kai kurių techninių specifikacijų sąvokos apibrėžtos šio įstatymo 2 straipsnio 10, 13, 30, 34, 35 dalyse. Techninėje specifikacijoje gali būti pateikiamos perkamų prekių, paslaugų ar darbų ypatybės, susijusios ir su konkretais prekių gamybos, paslaugų teikimo ar darbų atlikimo procesu ar metodu arba konkrečiais kito gyvavimo ciklo etapo procesu, net jeigu šie veiksniai nėra susiję su žiniomis perkamų prekių, paslaugų ar darbų ypatybėmis. Šios ypatybės turi būti susijusios su pirkimo objektu ir proporcingos perkamų prekių, paslaugų ar darbų vertei ir tikslams. Techninėje specifikacijoje taip pat gali būti nurodyta, ar bus reikalaujama kartu perduoti ar suteikti intelektualines nuosavybės teises.

<...>

3. Techninė specifikacija turi užtikrinti konkurenciją ir nediskriminuoti tiekėjų.

4. Nepažeidžiant privalomų nacionalinių techninių reikalavimų tiek, kiek jie neprieštarauja Europos Sąjungos teisei, techninė specifikacija gali būti parengta šiais būdais arba šių būdų deriniu:

1) apibūdinant norimą rezultatą arba nurodant pirkimo objekto funkcinius reikalavimus, įskaitant aplinkos apsaugos reikalavimus. Tokie reikalavimai turi būti tikslūs, kad tiekėjai galėtų parengti tinkamus pasiūlymus, o perkančioji organizacija – įsigyti reikalingų prekių, paslaugų ar darbų;

2) nurodant standartą, techninį liudijimą ar bendrąsias technines specifikacijas. Techninėje specifikacijoje turi būti laikomasi tokios pirmumo tvarkos: pirmiausia nurodomas Europos standartą perimančias Lietuvos standartas, Europos techninio įvertinimo patvirtinimo dokumentas, informacinių ir ryšių technologijų bendrosios techninės specifikacijos, tarptautinis standartas, kitos Europos standartizacijos organizacijų nustatytos techninių normatyvų sistemos arba, jeigu tokių nėra, – nacionaliniai standartai, nacionaliniai techniniai liudijimai arba nacionalinės techninės specifikacijos, susijusios su darbų projektavimu, sąmatų apskaičiavimu ir vykdymu bei prekių naudojimu. Kiekviena nuoroda pateikiama kartu su žodžiais „arba lygiavertis“;

3) apibūdinant norimą rezultatą arba pirkimo objekto funkcinius reikalavimus, nurodžius šios dalies 1 punkte, ir kaip šių reikalavimų atitikties priemonę – šios dalies 2 punkte nurodytas technines specifikacijas;

4) nurodant tam tikrų pirkimo objekto ypatybių technines specifikacijas pagal šios dalies 2 punkte nustatytus reikalavimus, kitų ypatybių – apibūdinant 1 punkte nurodytą norimą rezultatą ar funkcinius reikalavimus.

<...>

17. VPĮ 45 straipsnyje („Tiekėjo ir jo pateiktos paraiškos ir pasiūlymo vertinimo bendrieji principai“), *inter alia*, nurodyta:

1. Perkančioji organizacija, vadovaudamasi šio įstatymo 55, 56 ir 57 straipsnių nuostatomis, laimėjusį nustato ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

1) pasiūlymas atitinka skelbime apie pirkimą, kvietime patvirtinti susidomėjimą ir pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus, sąlygas ir kriterijus, atsižvelgiant ir į šio įstatymo 43 straipsnio, jeigu jis taikomas, nuostatas;

2) pasiūlymą pateikęs tiekėjas nėra pašalintas vadovaujantis šio įstatymo 46 straipsniu;

3) pasiūlymą pateikęs tiekėjas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus pagal šio įstatymo 47 straipsnį ir, jeigu taikytina, kokybės vadybos sistemos ir aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartus, reikalaujamus pagal šio įstatymo 48 straipsnį, nediskriminacines taisykles ir kriterijus, nustatytus pagal šio įstatymo 54 straipsnį;

4) pasiūlymą pateikęs tiekėjas per perkančiosios organizacijos nustatytą terminą patikslino, papildė, paaiškino informaciją, kaip nurodyta šio straipsnio 3 dalyje;

<...>

3. Jeigu kandidatas ar dalyvis pateikė netikslūs, neišsamūs ar klaidingus dokumentus ar duomenis apie atitiktį pirkimo dokumentų reikalavimams arba šių dokumentų ar duomenų trūksta, perkančioji organizacija privalo nepažeisdama hygiatiškosumo ir skaidrumo principų prašyti kandidatą ar dalyvį šiuos dokumentus ar duomenis patikslinti, papildyti arba paaiškinti per jos nustatytą protingą terminą. Tikslinami, papildomi, paaiškinami ir pateikiami nauji gali būti tik dokumentai ar duomenys dėl tiekėjo pašalinimo pagrindų nebuvimo, atitikties kvalifikacijos reikalavimams, kokybės vadybos sistemos ir aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartams, tiekėjo įgaliojimas asmeniui pasirašyti paraišką ar pasiūlymą, jungtinės veiklos sutartis, pasiūlymo galiojimo užtikrinimą patvirtinantis dokumentas ir dokumentai, nesusiję su pirkimo objektu, jo techninėmis charakteristikomis, sutarties vykdymo sąlygomis ar pasiūlymo kaina. Kiti tiekėjo pasiūlymo dokumentai ar duomenys gali būti tikslinami, pildomi arba aiškinami vadovaujantis šio įstatymo 55 straipsnio 9 dalimi.

18. VPĮ 46 straipsnyje („Tiekėjo pašalinimo pagrindai“), *inter alia*, nurodyta:

<...>

4. Perkančioji organizacija pašalina tiekėją iš pirkimo procedūros, jeigu:

<...>

4) tiekėjas pirkimo procedūrai metu nuslėpė informaciją ar pateikė melagingą informaciją apie atitiktį šiame straipsnyje ir šio įstatymo 47 straipsnyje nustatytiems reikalavimams, ir perkančioji organizacija gali tai įrodyti bet kokiomis teisėtomis priemonėmis, arba tiekėjas dėl pateiktos melagingos informacijos negali pateikti patvirtinančių dokumentų, reikalaujamų pagal šio įstatymo 50 straipsnį. Šiuo pagrindu tiekėjas taip pat šalinamas iš pirkimo procedūros, kai ankstesnių procedūrų metu nuslėpė informaciją ar pateikė šiame punkte nurodytą melagingą informaciją arba tiekėjas dėl pateiktos melagingos informacijos negalėjo pateikti patvirtinančių dokumentų, reikalaujamų pagal šio įstatymo 50 straipsnį, dėl ko per pastaruosius vienus metus buvo pašalintas iš pirkimo procedūrų arba per pastaruosius vienus metus buvo priimtas ir įsiteisėjęs teismo sprendimas. Šiuo pagrindu tiekėjas taip pat pašalinamas iš pirkimo procedūros, kai vadovaujantis kitų valstybių teisės aktais ankstesnių procedūrų metu jis nuslėpė informaciją ar pateikė melagingą informaciją arba dėl melagingos informacijos pateikimo negalėjo pateikti patvirtinančių dokumentų, dėl ko per pastaruosius vienus metus buvo pašalintas iš pirkimo procedūrų arba per pastaruosius vienus metus buvo priimtas ir įsiteisėjęs teismo sprendimas ar taikomos kitos panašios sankcijos;

5) tiekėjas pirkimo metu ėmėsi neteisėtų veiksmų, siekdamas daryti įtaką perkančiosios organizacijos sprendimams, gauti konfidencialios informacijos, kuri suteiktų jam neteisėtą pranašumą pirkimo procedūroje, ar teikė klaidinčią informaciją, kuri gali daryti esminę įtaką perkančiosios organizacijos sprendimams dėl tiekėjų pašalinimo, jų kvalifikacijos vertinimo, laimėtojo nustatymo, ir perkančioji organizacija gali tai įrodyti bet kokiomis teisėtomis priemonėmis;

<...>

5. Perkančioji organizacija šio straipsnio 1 dalyje, 3 dalies 1 ir 2 punktuose, 4 dalyje nustatytais pagrindais gali nepašalinti tiekėjo iš pirkimo procedūros tik išimtiniais atvejais, kai būtina užtikrinti viešojo intereso apsaugą, įskaitant visuomenės sveikatos ir aplinkos apsaugą.

<...>

7. Perkančioji organizacija tiekėją pašalina iš pirkimo procedūros bet kuriame pirkimo procedūros etape, jeigu paaiškėja, kad dėl savo veiksmų ar neveikimo prieš pirkimo procedūrą ar jos metu jis atitinka bent vieną iš pirkimo dokumentuose nustatytų tiekėjo pašalinimo pagrindų.

8. Jeigu tiekėjas neatitinka reikalavimų, nustatytų pagal šio straipsnio 1, 4 ir 6 dalis, perkančioji organizacija jo nepašalina iš pirkimo procedūros, kai yra abi šios sąlygos kartu:

1) tiekėjas pateikė perkančiajai organizacijai informaciją apie tai, kad ėmėsi šių priemonių:

a) savanoriškai sumokėjo arba įsipareigojo sumokėti kompensaciją už žalą, padarytą dėl šio straipsnio 1, 4 ar 6 dalyje nurodytos nusikalstamos veikos arba pažeidimo, jeigu taikytina;

b) bendradarbiavo, aktyviai teikė pagalbą ar ėmėsi kitų priemonių, padedančių iširti, išaiškinti jo padarytą nusikalstamą veiką ar pažeidimą, jeigu taikytina;

c) ėmėsi techninių, organizacinių, personalo valdymo priemonių, skirtų tolesnių nusikalstamų veikų ar pažeidimų prevencijai;

2) perkančioji organizacija įvertino tiekėjo informaciją, pateiktą pagal šios dalies 1 punktą, ir priėmė motyvuotą sprendimą, kad priemonės, kurių ėmėsi tiekėjas, siekdamas įrodyti savo patikimumą, yra pakankamos. Šių priemonių pakankamumas vertinamas atsižvelgiant į musikalstamos veikos ar pažeidimo rimtumą ir aplinkybes. Perkančioji organizacija turi pateikti tiekėjui motyvuotą sprendimą raštu ne vėliau kaip per 10 dienų nuo šios dalies 1 punkte nurodytos tiekėjo informacijos gavimo.

19. VPĮ 47 straipsnyje („Tiekėjo kvalifikacijos tikrinimas“), *inter alia*, nurodyta:

1. Perkančioji organizacija privalo išsiaiškinti, ar tiekėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas, todėl ji turi teisę skelbime apie pirkimą ar kituose pirkimo dokumentuose nustatyti būtinus kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimus ir šių reikalavimų atitiktį patvirtinančius dokumentus ar informaciją. Perkančiosios organizacijos nustatyti kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimai negali dirbtinai riboti konkurencijos, turi būti proporcingi ir susiję su pirkimo objektu, tikslūs ir aiškūs. Tikrinant tiekėjų kvalifikaciją, pasirinktinai atsižvelgiama į jų:

- 1) teisę verstis atitinkama veikla;
- 2) finansinį ir ekonominį pajėgumą;
- 3) techninį ir profesinį pajėgumą.

<...>

6. Tikrinama tiekėjo techninį ir profesinį pajėgumą, perkančioji organizacija gali reikalauti žmogiškųjų ir techninių išteklių bei patirties, kurie reikalingi pirkimo sutarčiai įvykdyti pagal pirkimo dokumentuose pirkimo objektui nustatytus kokybės reikalavimus. Reikiama tiekėjo patirtis visų pirma gali būti įrodoma užsakovų pažymomis apie tinkamai įvykdytas ankstesnes sutartis. Perkančioji organizacija gali laikyti, kad tiekėjas neturi reikalaujamo profesinio pajėgumo, jeigu nustato tiekėjo interesų konfliktą, galintį neigiamai paveikti pirkimo sutarties vykdymą. Perkant prekes, kurias numatoma atvežti į vietą ir įrengti, paslaugas ar darbus, tiekėjo profesinis pajėgumas suteikti tokias paslaugas arba atlikti įrengimo ir kitus darbus gali būti vertinamas atsižvelgiant į pirkimo sutartį vykdydantių jo darbuotojų kvalifikaciją, darbo produktyvumą, patirtį ir patikimumą.

20. VPĮ 52 straipsnyje („Informacijos nuslėpimas ar melagingos informacijos pateikimas arba dokumentų nepateikimas“) nurodyta:

1. Perkančioji organizacija ne vėliau kaip per 10 dienų Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka skelbia informaciją apie tiekėją, kuris pirkimo procedūrą metu nuslėpė informaciją ar pateikė melagingą informaciją apie atitiktį šio įstatymo 46 ir 47 straipsniuose nustatytiems reikalavimams, arba apie tiekėją, kuris dėl pateiktos melagingos informacijos nepateikė patvirtinančių dokumentų, reikalaujamų pagal šio įstatymo 50 straipsnį, kai:

- 1) jis buvo pašalintas iš pirkimo procedūros;
 - 2) priimtas teismo sprendimas.
2. Šio įstatymo 46 straipsnio 4 dalies 4 punkte ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytas terminas skaičiuojamas:
- 1) jeigu tiekėjas neteikė pretenzijų ar nesikreipė į teismą, ginčydamas perkančiosios organizacijos sprendimą dėl jo pašalinimo iš pirkimo procedūros, – nuo šio įstatymo 102 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyto termino pabaigos;
 - 2) jeigu tiekėjas kreipėsi į teismą, ginčydamas perkančiosios organizacijos sprendimą dėl jo pašalinimo iš pirkimo procedūros, – nuo teismo sprendimo, kuriuo nustatoma, kad nėra pagrindo tenkinti tiekėjo reikalavimų, įsiteisėjimo dienos;
3. Perkančioji organizacija, Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje paskelbusi šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas apie tai informuoja tiekėją.

21. VPĮ 55 straipsnyje („Pasiūlymų vertinimas ir palyginimas“), *inter alia*, nurodyta:

<...>

9. Vadovaudamasi šio įstatymo 45 straipsnio 3 dalimi, perkančioji organizacija gali prašyti dalyvių patikslinti, papildyti arba paaiškinti savo pasiūlymus, tačiau ji negali prašyti, siūlyti arba leisti pakeisti pasiūlymo, pateikto atviro ar riboto konkurso metu, ar galutinio pasiūlymo, pateikto konkurencinio dialogo, skelbiamų derybų, neskelbiamų derybų ar inovacijų partnerystės metu, esmės – pakeisti kainą arba padaryti kitų pakeitimų, dėl kurių pirkimo dokumentų reikalavimų neatitinkantis pasiūlymas taptų atitinkantis pirkimo dokumentų reikalavimus. Perkančioji organizacija, pasiūlymų vertinimo metu radusi pasiūlyme nurodytos kainos ar sąnaudų apskaičiavimo klaidų, privalo paprašyti dalyvių per jos nurodytą terminą ištaisyti pasiūlyme pastebėtas aritmetines klaidas, nekeičiant susipažinimo su pasiūlymais metu užfiksuotos kainos ar sąnaudų. Taisydamas pasiūlyme nurodytas aritmetines klaidas, dalyvis gali taisyti kainos ar sąnaudų sudedamąsias dalis, tačiau neturi teisės atsisakyti kainos ar sąnaudų sudedamųjų dalių arba papildyti kainą ar sąnaudas naujomis dalimis.

<...>

22. VPĮ 58 straipsnyje („Informavimas apie pirkimo procedūros rezultatus“), *inter alia*, nurodyta:

<...>

3. Perkančioji organizacija šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais negali teikti informacijos, jeigu jos atskleidimas prieštarauja informacijos ir duomenų apsaugą reguliuojantiems teisės aktams arba visuomenės interesams, pažeidžia teisėtus konkretaus tiekėjo komercinius interesus arba turi neigiamą poveikį tiekėjų konkurencijai.

<...>

5. Susipažinti su visa su pirkimais susijusia informacija gali tik Komisijos nariai, Komisijos posėdžiuose dalyvaujantys stebėtojai ir perkančiosios organizacijos pakviesti ekspertai, Viešųjų pirkimų tarnybos atstovai, perkančiosios organizacijos vadovai, jo įgalioti asmenys, kiti asmenys ir institucijos, turinčios tokią teisę pagal jų veiklą reglamentuojančius Lietuvos Respublikos įstatymus, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu įgalioti Europos Sąjungos ar atskirų valstybių finansinę paramą administruojantys viešieji juridiniai asmenys. Kiti asmenys gali susipažinti tik su ta su pirkimais susijusia informacija, kurią atskleisti leidžia šis įstatymas.

Teisėjų kolegija

nustatė:

II. Pagrindinės šalių ginčo aplinkybės ir jo eiga teismo procese

23. 2018 m. rugsėjo 27 d. atsakovė uždaroji akcinė bendrovė Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras (toliau – ir atsakovė, perkančioji organizacija) paskelbė tarptautinį atvirą Neringos savivaldybės komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo į Klaipėdos regiono švartyno apdorojimo įrenginius paslaugų pirkimą (toliau – Konkursas).

24. Konkurso sąlygose, *inter alia*, nustatyta:

24.1. 1 priedo „Techninė specifikacija“ V dalies „Transporto priemonės atliekoms surinkti“ 12 punkte – paslaugos tiekėjas teikia paslaugas naudodamasis komunalinių atliekų surinkimo transporto priemonėmis, atitinkančiomis ne žemesnį, nei EURO 5 standarto reikalavimus; 13 punkte – visose transporto priemonėse turi būti įmontuotos GPS sistemos (1) Geografinės Pozicionavimo Sistemos (GPS) siųstuvai, kurių pagalba perkančioji organizacija galėtų stebėti transporto priemonės konkrečią buvimo vietą ir tikslų judėjimo maršrutą. Tiekėjas privalo leisti perkančiajai organizacijai ir Neringos savivaldybės administracijai naudotis tiekėjo įdiegta GPS tiek, kiek tai reikalinga stebėti transporto priemonių, teikiančių atliekų tvarkymo ir išvežimo į švartyną ir paslaugas, buvimo vietą ir judėjimo maršrutą. Jei paslaugai teikti yra pasitelkiami subiekčiai, šis reikalavimas yra taikomas ir jų transporto priemonėms. GPS siųstuvai turi būti stacionarūs. Jie negali būti mobilūs. (2) Perkančioji organizacija turi teisę neapmokėti už surinktas ir pristatytas į atliekų apdorojimo įrenginį šukšliavežius atvežtas komunalines atliekas, jei jos transporto priemonės GPS siųstuvai neteikė duomenų ir perkančioji organizacija ir (ar) Savivaldybės administracija dėl to negalėjo (negali) stebėti transporto priemonės buvimo vietos ir judėjimo maršruto.

24.2. 4 priedo „Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai“:

24.2.1. 2 punkte „Techninis ir profesinis pajėgumas“ nustatyta, kad tiekėjas turi nuosavybės teise turėti arba nuomotis (ar kitais teisėtais pagrindais naudoti) pirkimo sutarčiai vykdyti reikalingą kiekį techninių priemonių, atitinkančių technines specifikacijos reikalavimus: 1) ne mažiau kaip 1 (vieną) šukšliavežį, atitinkantį EURO 5 standartą; 2) ne mažiau kaip 1 (vieną) konteinerių plovimo mašiną; 3) ne mažiau kaip 1 (vieną) automobilį buityje susidarantių didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos, pavojingųjų ir kitų atliekų surinkimui apvažiavimo būdu. Ne mažiau kaip vienas iš nurodytų automobilių turi galėti: 1) aptarnauti požeminius konteinerius; 2) visi nurodyti automobiliai turi turėti geografinės pozicionavimo sistemos (GPS) siųstuvus.

Tiekėjas turi pateikti: a) transporto priemonių sąrašą, išvardinant turimas (arba nuomojamas ar kitais pagrindais naudojamas) technines priemones, reikalingas numatytioms paslaugoms teikti, nurodant jų talpą, turimą konteinerių paėmimo mechanizmą ir kitus duomenis (8 priedas „Duomenys apie atitiktį techniniams reikalavimams“). Priedame sąraše nurodyti transporto priemonių valstybinės registracijos liudijimai ir galiojančių techninių apžiūrų rezultatų kortelės (skaitmeninės kopijos); b) dokumentus, kurie patvirtintų, kad tiekėjas paslaugų teikimui reikiamas technines priemones turi nuosavybės teise, jei tiekėjas paslaugų teikimui reikiamų techninių priemonių neturi, jis turi pateikti preliminarįsias pirkimo–pardavimo sutartis ir (arba) jis turi nurodyti nuomojančią organizaciją bei pateikti nuomos sutartis arba preliminarįsias nuomos sutartis (arba sutartis, įrodančias tiekėjo galimybę technines priemones naudoti kitais teisėtais pagrindais). Pateikiama skenuota elektroninė kopija arba tiesiogiai elektroninėmis priemonėmis suformuotas dokumentas.

24.2.2. 4 punkte „Finansinis ir ekonominis pajėgumas“ nustatyta, kad tiekėjo vidutinės metinės veiklos pajamos, vykdančios veiklą, susijusią su mišrių komunalinių atliekų surinkimu ir vežimu, per pastaruosius 3 finansinius metus arba per laiką nuo tiekėjo įregistravimo dienos (jeigu tiekėjas vykdė veiklą mažiau nei 3 finansinius metus) yra ne mažesnės kaip: 200 000 Eur be PVM.

[pateikt] laisvos formos tiekėjo deklaraciją, patvirtinančią, kad tiekėjo vidutinės metinės veiklos pajamos, vykdančios veiklą, susijusią su mišrių komunalinių atliekų surinkimu ir vežimu, per pastaruosius 3 finansinius metus arba per laiką nuo tiekėjo įregistravimo dienos (jeigu tiekėjas vykdė veiklą mažiau nei 3 finansinius metus) yra ne mažesnės kaip reikalaujama.

24.3. 8 priede „Duomenys apie atitiktį techniniams reikalavimams“ įtvirtinta šukšliavežių techninių parametų reikalavimai (kartu tuščioje lentelėje tiekėjams paliekant vietas užpildyti konkrečius duomenis): šukšliavežis (pavadinimas), jo pagaminimo metai, talpa (tonomis ir kubiniais metrais), atitiktis techninės specifikacijos reikalavimams, įvairūs kiti techniniai parametrai (hidraulinis keltuvai, GPS įranga ir pan.), reikalavimas dėl jų techninės būklės ir draudimo.

25. Konkurse pasiūlymus pateikė 3 tiekėjai: iškrovė UAB „Ecoservice Klaipėda“ (toliau – ir iškrovė tiekėja A), UAB „Ekonovus“ ir jungtinės veiklos pagrindu veikianti ūkio subjektų grupė, sudaryta iš UAB „Klaipėdos autobusų parkas“, UAB „Parsekas“ ir UAB „Klaipėdos transportas“ (toliau – ir tiekėja B).

26. 2018 m. lapkričio 29 d. perkančioji organizacija dalyviams pranešė apie jų pasiūlymų vertinimą ir galutinius Konkurso rezultatus: Konkurso laimėtoja pripažinta ūkio subjektų grupė, sudaryta iš UAB „Klaipėdos autobusų parkas“, UAB „Parsekas“ ir UAB „Klaipėdos transportas“, o iškrovė užėmė antrą vietą. Nors pasiūlymai vertinti pagal kainos ir kokybės santykį, tačiau iš nurodyto pranešimo dalyviams matyti, kad Konkurso laimėtoja tiekėja B iš esmės pripažinta tik dėl pasiūlytos mažiausios kainos.

27. 2018 m. gruodžio 10 d. iškrovė perkančiajai organizacijai pateikė pretenziją, joje tiekėja A ginčijo Konkurso rezultatus, t. y. tiekėjos B pripažinimą laimėtoja:

27.1. iškrovė vertino, kad, susipažinus su tiekėjos B pateiktais pasiūlymo duomenimis, paaiškėjo jos kvalifikacijos neatitiktis; teigė, kad pagal jos turimą informaciją UAB „Parsekas“ negalėjo būti įvykdyti mišrių komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo sutarčių už 200 000 Eur per pastaruosius trejus metus (šios nutarties 24.2.2 punktas), nes ši įmonė tokios veiklos apskritai nevykdė; UAB „Parsekas“ neretai kituose pirkimuose (netgi kartu su pačia iškrove) dalyvauja jungtinėje veikloje kaip pagrindinis partneris, kuriam perdujami pinigai už paslaugų suteikimą, tačiau *de facto* (faktiškai) ji mišrių komunalinių atliekų tvarkymo veiklos nevykdė; atsakovė, be jai pateikto bendro pobūdžio deklaracijos apie įvykdytas 235 510,79 Eur sumos mišrių atliekų tvarkymo sutartis, turėtų iš UAB „Parsekas“ pareikalauti konkretesnių duomenų (dokumentų);

27.2. iškrovė pretenzijoje taip pat nurodė, kad tiekėja B neatitinka ir techninio pajėgumo reikalavimų (šios nutarties 24.2.1 ir 24.3 punktai), nes UAB „Parsekas“ atitiktis deklaracijų lentelėje pateiktas šukšliavežis neatitinka įvairių privalomų techninių parametų, nurodyta transporto priemonė apskritai neskirta mišrioms atliekoms vežti, be to, ji pagal pagaminimo metus niekaip neatitinka EURO 5 standarto.

28. 2018 m. gruodžio 17 d. perkančioji organizacija, išnagrinėjusi ieškovės pretenziją, ją atmetė; lakoniškai nurodė, kad tiekėja B, patvirtinama įvykdytų sutarčių reikalavimo (šios nutarties 24.2.2 punktas) atitiktį, pagal Konkurso sąlygas pateiktą sudarytų mšrių komunalinių atliekų tvarkymo sutarčių, kurių vertė atitinka reikalaujamą sumą, įrodymus, taip pat techninę informaciją apie deklaruotą transporto priemonę.
29. 2018 m. gruodžio 27 d. ieškovė ieškiniu kreipėsi į Klaipėdos apygardos teismą:
- 29.1. ieškinyje iš esmės laikomasi pretenzijoje išdėstytų argumentų dėl tiekėjos B kvalifikacijos neatitikties Konkurse sąlygose įtvirtintiems reikalavimams. Tiekėja A papildomai nurodė, kad pretenzija atmesa formaliais pagrindais, jos neišnagrinėjus iš esmės, nebuvo pateikti atsakymai į pretenziją nurodyti įrodomieji dokumentai; nė vienas tiekėjos B dalyvis neteikia mšrių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų, UAB „Parsekas“ veikia susijusi tik su teršalų surinkimu iš laivų bei vandens paslaugų teikimu;
- 29.2. tiekėja A ieškinyje taip pat plačiau išdėstė argumentus dėl tiekėjos B techninio pajėgumo neatitikties bei deklaruotų transportų priemonių (autocisternos *Mercedes Benz 1838* ir furgono *Nissan Primastar*) netinkamumo ir nepakankamumo perkamoms paslaugoms teikti.
30. 2019 m. sausio 11 d. atsakovė pateikė atsiliepimą, kuriuo su ieškiniu nesutiko, prašė jį atmesti:
- 30.1. perkančioji organizacija nurodė, kad, nagrinėdama ieškovės pretenziją, kreipėsi į tiekėją B, prašydama jos pateikti papildomus paaiškinimus dėl tiekėjos A keliamų klausimų. Gavusi šiuos paaiškinimus (taip pat nuvykusi pas Konkurso laimėtoją), perkančioji organizacija vertino, kad tiekėjos B pasiūlymas įvertintas teisėtai. Atsakovė atsiliepime pažymėjo, kad įvertino ne tik šios nutarties 29 punkte nurodytas transporto priemones, bet ir papildomas – *DAF FAN CF 250* ir *Mercedes Benz 2024*, *Mercedes Benz 310*, kurios, buvo pateiktos su pasiūlymu, nors tiekėjos B pateiktoje techninių duomenų atitikties lentelėje šios transporto priemonės nebuvo nurodytos. Su atsiliepimu į ieškinį atsakovė pridėjo šiuksliavažio *DAF FAN CF 250* pardavimo viešą skelbimą anglų kalba užsienio interneto puslapyje su advokatės vertimu į lietuvių kalbą;
- 30.2. dėl įvykdytų sutarčių reikalavimo atitikties atsakovė laikėsi pozicijos, kad UAB „Parsekas“ gautos pajamos iš sudarytų ir vykdomų sutarčių yra tinkamas įrodymas, nes jose nurodyta, kad ši bendrovė – atsakingas jungtinės veiklos partneris, kuriam tiesiogiai mokamas visas pagal šias sutartis mokėtinas atlygis; Konkurso sąlygose nebuvo įtvirtinta jokių atliekų tvarkymo sutarčių sudarymo ir vykdymo papildomų reikalavimų.
31. 2019 m. kovo 15 d. nutartimi, kuria ieškovės ieškinyje atmetas, pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad tiekėja B atitinka abu tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus. Ieškovė pateikė apeliacinį skundą.
32. 2019 m. gegužės 30 d. sprendimu Lietuvos apeliacinis teismas panaikino pirmosios instancijos teismo nutartį, ieškovės ieškinį patenkino, panaikino atsakovės sprendimą dėl pasiūlymų eikės sudarymo, įpareigojo perkančiąją organizaciją pakartotinai atlikti tiekėjų pasiūlymų vertinimą. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad tiekėja B atliko įvykdytų sutarčių reikalavimą, tačiau neįrodė turinti techninį pajėgumą, nes pasiūlyme iš pradžių nebuvo nurodytos vėliau deklaruotos visos penkos transporto priemonės, nėra aiškus šiuksliavažio *DAF FAN CF 250* galimo įsigijimo pagrindas.
33. Atsakovė pateikė kasacinį skundą, ieškovė jį atsiliepė.
34. Atskirai byloje apžvelgtina ieškovės ir atsakovės ginčo dalis, susijusi su Konkurso laimėtojos pasiūlymo duomenų išviešinimu:
- 34.1. 2018 m. gruodžio 4 d. tiekėja A kreipėsi į perkančiąją organizaciją jos prašydama, vadovaujantis VPĮ 20 straipsnio 4 dalimi (šios nutarties 15 punktas), leisti susipažinti su tiekėjos B pasiūlymu;
- 34.2. 2018 m. gruodžio 6 d. tiekėja A susipažino su tiekėjos B pasiūlymo nekonfidencialiais duomenimis: UAB „Parsekas“ parengtais dokumentais apie atitiktį tiekėjų kvalifikacijos – techninio ir profesinio pajėgumo – reikalavimams (šios nutarties 24.2 ir 24.3 punktai);
- 34.3. 2018 m. gruodžio 27 d. ieškinyje ieškovė, *inter alia*, pateikė prašymą pirmosios instancijos teismui iš atsakovės išreikalauti įrodymus – tiekėjos B pasiūlymą bei šios ir perkančiosios organizacijos tarpusavio susirašinėjamą. Ieškovės vertinimu, dalis informacijos yra nekonfidenciali, o jei tokia ir būtų, galėtų būti pateikti dalį teksto užšuojant. Tiekėja A pažymėjo, kad teismui teiktini visi įrodymai, nepriklausomai nuo jų konfidencialumo; reikalaujami įrodymai svarbūs bylai nagrinėti ir galimai ieškimo reikalavimams patikslinti, jų pati ieškovė gauti negali, nes jais disponuoja tik atsakovė;
- 34.4. 2019 m. sausio 3 d. teismas pranešimu dėl atsiliepimo į ieškinį pateikimo atsakovė, *inter alia*, įpareigojo pateikti visus ieškovės prašomus išreikalauti dokumentus;
- 34.4. 2019 m. sausio 11 d. atsakovės atsiliepimu nurodyta, kad tiekėja B, atsakydama į ieškovės pretenziją nagrinėjimo metu atsakovės pateiktą papildomų duomenų paklausimą, atsiuntė paaiškinimą ir informaciją apie sudarytas atliekų tvarkymo paslaugų sutartis, kurias tiekėja B įvardijo konfidencialia informacija (tiekėjos B prašymu apskritai didžioji dalis pasiūlymo duomenų apsaugota nuo išviešinimo kitiems subjektams). Atsakovė nurodė, kad šie duomenys Konkurso laimėtojai turi komercinę vertę, jų atskleidimas konkurentams jai galėtų sukelti žalą. Be to, papildomai gauti dokumentai nebuvo privalomi pagal Konkurso sąlygas. Vis dėlto teismui šių dokumentų atsakovė nepateikė, pažymėjo, kad taip būtų pažeistos VPĮ 20 straipsnio nuostatos (šios nutarties 15 punktas), be to, jai neišku, ar 2019 m. sausio 3 d. nurodymas apima ir konfidencialią informaciją; pateikė tik nekonfidencialius tiekėjos B pasiūlymo duomenis. Nurodė, kad konfidencialius duomenis teismui pateiks, jei jis jų vėl paprašytų, tačiau tokie dokumentai turėtų būti pripažinti nevieša bylos medžiaga;
- 34.5. 2019 m. sausio 15 d. pirmosios instancijos teismas nutartimi, *pirma*, patikslino savo ankstesnę 2019 m. sausio 3 d. sprendimą pateikti ieškovės prašomus dokumentus, ji susiaurindamas iki tiekėjos B pasiūlymo ir su juo susijusių dokumentų (neboreikia pateikti Konkurso laimėtojos ir perkančiosios organizacijos tarpusavio susirašinėjimo), *antra*, nurodė, kad šie dokumentai pateiktini iki 2019 m. sausio 25 d.;
- 34.6. 2019 m. sausio 25 d. atsakovė pirmosios instancijos teismui pateikė prašomų dokumentų, kiek jų ji ir ieškovė savo procesiniais dokumentais nebuvo pateikusi. Šios tiekėjos B pasiūlymo duomenis suskaidė į dvi – konfidencialios ir nekonfidencialios informacijos – dalis. Nekonfidencialią informaciją pateikė elektroninio ryšio priemonėmis, taip sudarydama galimybę šiuos dokumentus elektroninėje byloje matyti ir ieškovei; jos vertinimu (pagal tiekėjos B nurodymą, kurio ji nekvestionavo), konfidencialią informaciją teikė atspausdintą, atskirame užklijuotame voke, įsiųstame registruotu laišku, kad ieškovė negalėtų su teikiamais dokumentais susipažinti, šią informaciją *inter alia*, sudarė: a) visų tiekėjos B narių parengtas paslaugoms teikti deklaruojamų *penkių* transporto priemonių atitikties lentelės ir su jomis susiję dokumentai; b) tiekėjos B narės UAB „Klaipėdos transportas“ su trečiuoju asmeniu sudaryta įsipareigojimų sutartis dėl šiuksliavažio *DAF FAN CF 250* įsigijimo; c) tiekėjos B narės UAB „Parsekas“ *penktos* atliekų tvarkymo sutartys, sudarytos su skirtingais klientais. Atsakovė, be kita ko, teismo prašė neleisti ieškovei susipažinti su pateiktais konfidencialiais tiekėjos B pasiūlymo duomenimis ir šiuos pripažinti nevieša bylos medžiaga.
- 34.7. 2019 m. sausio 25 d. ieškovė pirmosios instancijos teismui pateikė prašymą iš VI Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos išreikalauti su dviem atliekų tvarkymo sutartimis susijusią informaciją, įskaitant teiktų paslaugų mastą ir atliktus mokėjimus. Nors ieškovė pati su tiekėjos B narės UAB „Parsekas“ vykdydama atliekų tvarkymo sutartis, teikė paslaugas pirmiau nurodytai perkančiąjai organizacijai, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad būtent UAB „Parsekas“ buvo vadovaujantioji partnerė, ieškovė nedepojuojo kai kuriais su šiomis sutartimis susijusiais dokumentais (pvz., paslaugų perdavimo–priėmimo aktais);
- 34.8. 2019 m. sausio 30 d. pirmosios instancijos teismas priėmė nutartį, kuria, *inter alia*, *pirma*, patenkino atsakovės prašymą jos pateiktus tiekėjos B pasiūlymo duomenis (šios nutarties 34.6 punktas) pripažinti konfidencialia informacija ir jų neviešinti, *antra*, atmetė ieškovės prašymą išreikalauti įrodymus iš VI Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos. Šios nutarties rezoliucinėje dalyje nurodyta, kad nutartis neskundžiama;
- 34.9. 2019 m. vasario 11 d. ieškovė pirmosios instancijos teismui pateikė prašymą susipažinti su visa tiekėjos B pasiūlymą sudarančia informacija (visa bylos medžiaga), išskyrus konkrečią ir tikrai komerciškai jautrią informaciją. Pažymėjo, kad teismas, prieš priimdamas 2019 m. sausio 30 d. nutartį, nesikreipė į ieškovę jos prašydama išreikšti poziciją dėl siekiamos įsaptinti informacijos; jos vertinimu, bent dalis įsaptintos informacijos negali būti konfidenciali;
- 34.10. 2019 m. vasario 12 d. ieškovė pirmosios instancijos teismui pateikė prašymą įpareigoti UAB „Parsekas“ pateikti duomenis apie jos sudarytas ir konfidencialiomis pripažintas atliekų tvarkymo sutartis, pavyzdžiui, kokias ji teikė paslaugas, ar teikė vieną, kokias gavo pajamas;
- 34.11. 2019 m. vasario 14 d. pirmosios instancijos teismas neskundžiama nutartimi atmetė ieškovės prašymą (šios nutarties 34.9 punktas) leisti susipažinti su jų bylą pateiktais dokumentais;
- 34.12. 2019 m. vasario 21 d. pirmosios instancijos teismas neskundžiama nutartimi atmetė ieškovės prašymą (šios nutarties 34.10 punktas) iš UAB „Parsekas“ išreikalauti duomenis apie sudarytas atliekų tvarkymo sutartis;
- 34.13. 2019 m. kovo 15 d. sprendimu, kuriuo ieškovės ieškinyje atmetas, pirmosios instancijos teismas iš esmės nesivadovavo UAB „Parsekas“ į bylą pateiktomis ir nevieša bylos medžiaga pripažintomis atliekų tvarkymo sutartimis (rėmėsi dviem sutartimis, sudarytomis tarp ieškovės, UAB „Parsekas“ ir jų bendro partnerio su VI Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija); teismas nurodė, kad pateikti duomenys apie deklaruojamas transporto priemones yra tinkami, tačiau dėl jų plačiau nepasiskaičiavo.
- 34.14. 2019 m. liepos 26 d. ieškovė, prieš pateikdama atsiliepimą į kasacinį skundą, Lietuvos Aukščiausiajam Teismui pateikė prašymą susipažinti su atsakovės pirmosios instancijos teismui pateiktais konfidencialiais dokumentais (šios nutarties 34.6 punktas), iš tų komerciškai jautrią informaciją užšuojant.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

III. Kasacinio teismo argumentai ir pozicija prejudicinio sprendimo priėmimo procedūroje

35. Nagrinėjamoje byloje šalių ginčas kilo dėl Konkurso laimėtoja pripažintos ūkio subjektų grupės kvalifikacijos atitikties perkančiosios organizacijos iškeliamiems reikalavimams. Pirmosios instancijos teismas ieškovės ieškinį atmetė visiškai, apeliacinės instancijos teismas – iš dalies: vertino, kad tiekėja B neatitiko (neįrodė atitikties) tiekėjų techninio pajėgumo reikalavimą (šios nutarties 24.2.1 punktas), tačiau atliko pajamų iš įvykdytų sutarčių reikalavimą (šios nutarties 24.2.2 punktas).
36. Iš CPK nuostatų, kuriomis reglamentuojamas teismo procesas kasaciniame teisme, matyti, kad nesutikimas su apeliacinės instancijos teismo procesiniu sprendimu realizuojamas teikiant kasacinį skundą, o ne atsiliepimą į jį. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad kasacinį skundą padavė tik atsakovė, ieškovė pateikė atsiliepimą į jį, nors savo procesiniame dokumente ir nurodė argumentus dėl tiekėjos B įvykdytų sutarčių reikalavimo vertinimo. Vadovaujantis CPK reguliavimu, kasacinis teismas nagrinėjamoje byloje iš esmės turėtų spręsti tik dėl atsakovės kasaciniame skunde keliamų klausimų, t. y. tiekėjos B techninio pajėgumo atitikties (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 9 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-362-415/2015).
37. Vis dėlto, kaip nurodyta pirmiau, kasacinis teismas šioje byloje sprendžia *ex officio* (pagal pareigas) peržengti kasacinio skundo ribas ir pasisakyti dėl kitų šalių ginčo aspektų. Nutartyje visais atvejais bus atskirai pažymėta tokios teisingumą vykdančios institucijos pareigos vykdymo aplinkybės. Ši kasacinio teismo pozicija pagrįsta ne tik viešojo intereso apsauga bendrąja tvarka, bet ir dėl specifinės šioje byloje susiklosčiusios situacijos, kai ieškovei ikiteisminėje ginčo stadijoje ir teismo procese iš esmės nebuvo suteikta visu jos prašoma susipažinti informacija.
38. Nepriklausomai nuo to, kad Europos Sąjungos teisės aiškinimo poreikis kilo dėl šalių ginčo ribas peržengiančios nacionalinio teismo iniciatyvos, Teisingumo Teismas turi kompetenciją šiam teismui pateikti prašomos išaiškinti teisės turinį (žr., pvz., Teisingumo Teismo 2017 m. balandžio 5 d. sprendimą byloje *Borta*, C-298/15, ECLI:EU:C:2017:266; 2018 m. spalio 25 d. sprendimą byloje *Roche Lietuva*, C-413/17, ECLI:EU:C:2018:865). Nutartyje kasacinio teismo bus atskirai pažymėtas Europos Sąjungos aiškinimo ir taikymo poreikis.
39. Teisėjų kolegija šioje byloje pasisako ir teikia klausimus Teisingumo Teismui dėl: a) kai kurių Konkurso sąlygų teisėtumo; b) įvairių konfidencialios informacijos apsaugos viešuosiuose pirkimuose aspektų; c) Konkurso laimėtojos galimai melagingos informacijos vertinimo ir tokių veiksmų padarinių.

Dėl perkančiosios organizacijos veiksmų vertinant tiekėjos B kvalifikacijos atitiktį teisėtumo

40. Pirmiausia primintina nuosekliai suformuota kasacinio teismo praktika, pagal kurią, sprendžiant perkančiųjų organizacijų ir tiekėjų ginčus, iš esmės svarbu ne tai, kaip perkančioji organizacija ją įvardija, bet sąlygos turinys. Tinkamas pirkimo dokumentų sąlygų kvalifikavimas lemia tinkamą VPĮ nuostatų, taikomų skirtingoms pirkimo procedūroms, taikymą, taigi ir tinkamą ginčo sprendimą. Tinkamas pirkimo sąlygų turinio nustatymas – būtina sąlyga, siekiant įvertinti, ar perkančiosios organizacijos veiksmas laikantis šias sąlygas yra teisėtas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pirkimo sąlygų analizė – ne faktio klausimas, taigi galimas spręsti kasaciniame procese (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. lapkričio 24 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-436/2011).
41. Kasaciniam teismui sprendžiant dėl atsakovės veiksmų, vertinant tiekėjos B kvalifikacijos atitiktį, teisėtumo kilo Konkurso sąlygų tinkamo kvalifikavimo klausimų, reikšmingų ginčo baigčiai.
42. Teisėjų kolegijai taip pat kyla pagrįstų abejonių dėl teismų atlikto tam tikrų įrodymų vertinimo, tačiau dėl Europos Sąjungos teismų kompetencijos pasidalijimo šis ginčo aspektas neperkelintas už nagrinėjamos bylos ribų ir Teisingumo Teismo atskirai neprašoma dėl to pasisakyti.

a) dėl finansinio ir ekonominio pajėgumo reikalavimo turinio ir jo taikymo (šios nutarties 24.2.2 punktas)

43. Konkurso sąlygose įtvirtinta finansinio ir ekonominio pajėgumo sąlyga dėl tiekėjų vidutinių metinių pajamų, vykdančių veiklą, susijusių su mšrių komunalinių atliekų tvarkymu, iš esmės atitinka Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 3 dalį, kurioje įtvirtinta galimybė nustatyti tam tikrą būtiną ekonominės veiklos vykdytojų metinę apyvartą, įskaitant tam tikrą būtiną apyvartą srityje, kuriai taikoma sutartis. Vis dėlto, teisėjų kolegijos vertinimu, ji kartu (ar tik) galėtų atitikti ir šios direktyvos 58 straipsnio 4 dalyje nustatytus profesinio pajėgumo reikalavimus.
44. Pažymėtina, kad iš Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 3 dalies teksto matyti (būtent iš „įskaitant“), jog reikalaujama metinė apyvarta srityje, kuriai taikoma sutartis, taikytina ne visiškai alternatyviai ta prasme, kad, kai keliamas apyvartos reikalavimas, *pirma*, turėtų būti vertinamas bendrasis (visas) jos mastas ir, *antra*, konkrečios sritys apyvarta nustatoma perkančiosios organizacijos pasirinkimu. Kitais žodžiais tariant, taip aiškinant Direktyvos 58 straipsnio 3 dalies tekstą, darytina išvada, kad konkrečios sritys apyvarta negali būti nustatyta autonomiškai, kartu nekeliant ir bendrosios apyvartos reikalavimo.
45. Be to, nėra iki galo aiški sąvokos „sritis, kuriai taikoma sutartis“ apibrėžtis. Iš tiesų pagal aptartą Europos Sąjungos sąlygą tiekėjai turėjo įrodyti savo pajėgumą ne apskritai atliekų tvarkymo srityje, o būtent dėl mšrių komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų, dėl kurių ir paskelbtas Konkursas. Teisėjų kolegija šiame punkte nurodyta sąvoką linkusi aiškinti plačiau (abstrakčiau), nagrinėjamo ginčo atveju ji reikštų, kad atsakovė pagal Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 3 dalį, siekdama išskirti būtent finansinio pajėgumo reikalavimą, turėjo reikalauti, *pirma*, bendros metinės apyvartos, *antra*, kartu nurodydama šios apyvartos dalį nekonkretizuotų atliekų tvarkymo paslaugų srityje.

64. Iš šios nutarties 34.1–34.14 punktose aprašytų aplinkybių matyti, kad ieškovė nesėkmingai tiek kitiems ieškovo ginčo stadijoje, tiek teismo procese bandė susipažinti su tiekėjos B pasilymu. Tai – dažna, Lietuvos viešųjų pirkimų praktikoje būdinga situacija (prie tokių atvejų priskirti tiekėjų bandymai slėpti visškai viešus duomenis, pavyzdžiui, mokslinius straipsnius, prekių naudojimo instrukcijas ir pan.), kurių savo plėtojama jurisprudencija nuosekliai bando riboti kasacinės teisms.

65. Kita vertus, nagrinėjamo ginčo atveju atkreiptinas dėmesys į tai, kad iš pateiktų į bylą dokumentų matyti, jog pati perkančioji organizacija buvo labai aktyvi ginant tiekėjos B teisę į konfidencialios informacijos apsaugą, nors atsakyne į ieškovės pretenziją ji apsiribojo lakonišku nurodymu, kad jos įvertinta su tiekėjos B pasiūlymu susijusi informacija patvirtino Priimtų Konkursų rezultaty teisingumą.

66. Teisėjų kolegijos vertinimu, didžiausias neigiamas tokios Lietuvoje vyraujančios praktikos padarinys yra iš dalies neužtikrinta ieškovų teisų gynyba, nes šie, kaip ir nagrinėjamoje byloje, disponuoja mažesnės apimties informacija nei kitos ginčo šalys. Be to, ieškovo teisų gynybos veiksmingumas iš esmės priklauso nuo teismo sprendimo atitinkamą jam prašomą informaciją pripažinti konfidencialia (nevieša bei ypač medžiaga). Jei teismas ieškovi neįsiviešina prašomos informacijos, jo reikšmingų reikalavimų patenkinimo (ar tiesiog intereso susipažinti su kito tiekėjo pasiūlymu) galimybės sumažėja iki minimumo, nes teismai paprastai, kaip susiklostė ir šioje byloje, savo iniciatyva nepasako plačiau dėl įsipažintų duomenų atitikties viešojo pirkimo keltamiems reikalavimams, VPI ar specialiam teisiškai reguliuviui, nevertina šių duomenų patikimumo ir pan.

67. Šioje srityje kasacinio teismo, *inter alia*, yra išskirta, kad, *pirma*, VPI 2010 straipsnyje įtvirtinta tiekėjo teisė apsaugoti pasiūlyme atsikrui nurodytą neviešintą informaciją apima tik tokius duomenis, kurie kvalifikuotini kaip komercinė (gamybinė) paslaptis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.116 straipsnio 1 dalies prasme; vien tai, kad kitais atvejais (prastai) tam tikra su tiekėju ir jo veikla susijusi informacija nėra laisvai prieinama kitoms kiti subjektams, nereiškia, kad viešųjų pirkimų procedūroje į ją yra saugotina, jei neatitinka komercinės paslapties sampratos (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. sausio 4 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-16-378/2018](#) 40 punktą). Pažymėtina, kad CK 1.116 straipsnio normos iš esmės atitinka Direktyvos 2016/943 nuostatas šioje srityje.

68. Atsižvelgiant į tai, svarbiausiu kriterijumi sprendžiant, ar prašančiamajam subjektui suteikti informacijos apie jo konkurentą, yra duomenų pripažinimas komercine paslaptimi. Dėl to, pavyzdžiui, viešojo pirkimo komisijos protokolai, susirašinėjimai su konkursu dalyviais, jiems pateikti sprendimai ir pan. po galutinio konkurso rezultatų paskelbimo pripažintini vieša informacija, kiek šia nepažeidžiama komercinės paslapties apsauga (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 30 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-354-690/2017](#) 86 punktą); taip pat pagal atskirą užklausa (t. y. neautomatiškai) viešintą informaciją pripažįstama kito tiekėjo pretenzija ir perkančiosios organizacijos atsakymas į ją (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 30 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-177-916/2016](#) 50 punktą).

69. *Antra*, tiekėjo teisė susipažinti su kito tiekėjo pasiūlymu iš esmės kvalifikuotina kaip sudėtinė pažeistų teisų gynybos dalis; pagal nacionalinį viešųjų pirkimų teisinį reguliavimą tiekėjo teisė susipažinti su kito tiekėjo pasiūlymu – savarankiška subjektinė teisė, atskirai įgyvendinama teisėsinės gynybos priemonėmis, nereikalaujanti iš ieškovo formaliai, neturint visų reikalingų duomenų, iniciuoti ginčo dėl konkurso rezultatų kartu teiktą procesinį prašymą teismui iš perkančiosios organizacijos išskirti įrodymus ir juos jam pateikti bet po to galimai (esant reikalui) pildyti ar tikslinti ieškovo reikalavimus (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 5 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-211-248/2018](#) 35, 36, 62, 63, 67–70 punktus).

70. Vis dėlto, šioje srityje kasaciniam teismui neaiškūs konkretūs perkančioji organizacijų pareigų saugoti tiekėjų jiems pateiktos informacijos konfidencialumą turinys ir šių santykių su ju pareigą užtikrinti peržiūros procedūrą inicijavusių ūkio subjektų teisų gynybos veiksmingumą. Nors Teisingumo Teismas kone vieninteliam šioje srityje 2008 m. vasario 14 d. sprendime byloje *Varec*, C-450/06, (ECLI:EU:C:2008:91) akcentavo tiekėjų ir perkančiosios organizacijos fiduciarinį (pasitikėjimo) santykių pobūdį, tačiau iš vėliau priimtos Direktyvos 2016/943 9 straipsnio 2 dalies 3 pastraipsio ([CPK](#) 10° straipsnio 3 dalis) matyti, kad bet koku atveju teismo procese ginčo šalys negali disponuoti skirtingos apimties informacija, nes priešingu atveju, būtų pažeisti veiksmingos teisės gynybos ir teisės į teisingą teisingumą principai.

71. Jei pagal pirmiau nurodytą teisės normą ieškovi teismas turi užtikrinti teisę į ginčo šalies komercinės paslapties sužinojimą (žinoma, tai nereiškia, kad vėliau jis ją gali netiesiogiai naudoti, neaišku, kodėl jam tokia teisė neturėtų būti suteikta iki teismo proceso pradžios, juolab kad tai jam galbūt padėtų apsiginti, ar iniciuoti peržiūros procedūrą. Neginytina, kad egzistuoja kai kurių tiekėjų piktnaudžiavimo teisės grėsmė, jei jie kreiptųsi į perkančiąsias organizacijas ne dėl savo teisų gynybos, o išimtinai tik informacijai gauti. Vis dėlto pagal pirmiau nurodytą Direktyvos 2016/943 reguliavimą manytina, kad tokiems tiekėjams pakaktų kreiptis į teismą, kuris jau privalėtų užtikrinti jų teisų gynybą ir teisę, *inter alia*, suteikdama kitai šaliai priklausančią informaciją.

72. Pažymėtina, kad Direktyvoje 2016/43, be 18-osios konstatuojamosios dalies, iš esmės nėra jokių specifinių nuostatų, skirtų būtent viešųjų pirkimų procedūrai. Kita vertus, abejotina, ar viešojo pirkimo dalyvių komercinę paslaptį sudarantis informacijos apsauga turėtų būti kitokia (didesnė) lygmenis lyginant su kitose teisiniuose santykiuose viešintais ūkio subjektais. Pažymėtina, kad iš Direktyvos 2014/24 21 straipsnio ir atitinkamų Direktyvos 86/665 nuostatų didesnio aiškumo šioje srityje taip pat neatrindama.

73. Kasacinio teismo nuosekliai pažymima, kad perkančiosios organizacijos, nors jos ir nėra peržiūros institucijos, bet dėl privalomos ikiteisminės ginčo sprendimo sistemos turi plačius įgaliojimus bendradarbiauti su tiekėjais (prašančiuoju ir prašomuoju), o kartais ir pareiga, išplaukianti iš tiekėjų veiksmingos teisų apsaugos tikslo, pagal savo kompetenciją ir turimas priemones imtis reikalingų veiksmų, užtikrinančių tiekėjams realias galimybes apginti galbūt pažeistus interesus (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gegužės 25 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-212-378/2018](#) 42 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). Ši praktika koreliuoja su Direktyvos 89/665 1 straipsnio 5 dalimi, kurioje nurodyta, kad valstybės narės gali reikalauti, jog suinteresuotais asmuo *peržiūros pirmiausia reikalauja* iš perkančiosios organizacijos [išskirti kasacinio teismo].

74. Iš tiesų Lietuvos įstatymų leidėjų nusistatęs privalomą pretenzijų pateikimo ir nagrinėjimo tvarką, o teismams tiekėjų teisę susipažinti su kitų dalyvių pasiūlymais kvalifikuojant kaip sudėtinę jų teisų gynybos dalį, Europos Sąjungos teisės nuostata, nurodant šios nutarties 72 punktą, aiškinamas, pagal kurį tiekėjai galėtų būti supažindinti su šia informacija tik teismo procese, būty nekoherentiškas.

75. Kita vertus, kasaciniam teismui kyla klausimų, kaip teismo procese turėtų būti įgyvendintas Direktyvos 2016/943 9 straipsnio 2 dalies 3 pastraipsio įtvirtintas proceso šalių informavimas: ar ieškovo teisė susipažinti su viešojo pirkimo laimėtojo pasiūlymu besąlyginė, ar, atsižvelgiant į ikiteisminę ginčo stadiją, jis prieš tai neturėtų su šiuo prašymu kreiptis į perkančiąją organizaciją, ar tokiame prašyme patenkinami svarbus iš viešojo pirkimo konkurso rezultatų kilusio ginčo pobūdis, ar apskritai reikalingas šalių nesutarimas dėl konkurso rezultatų, o gal pakaktų tiesiog vienam tiekėjų įgyvendinti savo teisę į informacijos gavimą ir šios teisės pažeidimo atveju jis atsikrui galėtų kreiptis į teismą, kaip pažymima kasacinio teismo praktikoje.

76. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nagrinėjamoje byloje ieškovi iš pradžių kreipėsi į perkančiąją organizaciją jos prašydama supažinti su tiekėjos B pasiūlymu, gavusi tik nedidele dokumentų dalį, ji šia aplinkybe nesirėmė ir atskirai tokiu ataskovės sprendimu neskundė, o pateiktą procesinį prašymą teismui iš atsakovės išskirti įrodymus ir šiuos jai pateikti. Atsižvelgiant į pažymėtą ginčo eiga ikiteisminėje stadijoje, nėra iki galo aišku, ar pirmos informacijos

teismas apskritai turėjo spręsti dėl tiekėjos B duomenų kvalifikavimo kaip konfidencialios informacijos. Kita vertus, pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai, neišviesinę ieškovei prašomų duomenų, dėl jų turinio ir reikšmės aiškiau patys ir nepasisakė.

Dėl galimai melagingos informacijos pateikimo ir teismo teisų dėl to spręsti

77. Teisėjų kolegija nagrinėjamoje byloje, be kita ko, *ex officio* kelia tiekėjos B veiksmų vertinimo pagal Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies h punkto klausimą, t. y. ar tiekėja B (kai kurios jos narės) perkančiajai organizacijai iš tiesų nepateikė melagingos informacijos apie savo pajėgumo atitikį iškeliamiems reikalavimams. Taip pat nėra aiškus vienu partnerių galimai neteisėto eigosio poveikis kitiems jungtinės veiklos nariams.
78. Pirmiau nurodytame Teisingumo Teismo sprendime byloje *Esaprojekt*, C-384/14, kuriame aiškinta analogiška Direktyvos 2014/18 45 straipsnio 2 dalies g punkto nuostata, pažymėta, kad, *pirma*, pašalinant subjektą iš viešojo pirkimo nebūtina konstatuoti tyčinio jo eigosio, pakanka, kad tiekėjas būtų pripažintas kaltu dėl tam tikro nerūpestingumo, t. y. nerūpestingumo, galinčio turėti lemiamą įtaką priimtų sprendimų dėl pašalinimo, atrankos ir viešojo pirkimo sutarties sudarymo; *antra*, kai tiekėjo pateikta informacija turėjo įtakos sutarties sudarymo procedūros rezultatui, atitinkamą reikšmingą informaciją nerūpestingai pateikęs ūkio subjektas gali būti laikomas kaltu dėl rimto suklaidinimo Direktyvos 2014/18 45 straipsnio 2 dalies g punkto prasme, o toks jo eigosys gali pateisinti perkančiosios organizacijos sprendimą pašalinti šį ūkio subjektą iš atitinkamo viešojo pirkimo.
79. Naujausiam sprendime šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad iš tikrųjų Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies h punkto nuostata apima tiek aktyvius veiksmus, kaip antai falsifikavimą, tiek neveikimą, nes neteisingos informacijos suteikimas, kaip ir tikrosios informacijos nuslėpimas, gali turėti poveikį perkančiosios organizacijos priimamam sprendimui (Teisingumo Teismo 2019 m. spalio 3 d. sprendimas byloje *Delta Antrepriz? de Construc?ii ?i Montaj 93*, C-267/18, ECLI:EU:C:2019:826).
80. Remiantis šiais išaiškinimais, UAB „Parsekas“ pateikta informacija apie gautas pajamas iš sutarčių, kurios arba sudarytos ir vykdytos kartu su kitais ūkio subjektais, kurie būtent ir atliko reikalaujamą įrodyti misrių atliekų tvarkymo paslaugų dalį, arba sudarytos ir vykdytos be partnerių, tačiau ir tokiu atveju, be misrių atliekų, buvo tvarkomos ir kitos atliekos (abiem atvejais misrios atliekos užimdavo mažesnę visų atliekų tvarkymo dalį), iš principo pagal Teisingumo Teismo sprendime *Esaprojekt* nagrinėtas aplinkybės galėtų atitikti nerūpestingo informacijos pateikimo situaciją, kuri turėjo įtakos Konkursu rezultatams.
81. Nors kasacinis teismas pagal kompetenciją faktinių aplinkybių netiria, bet turi teisę savo iniciatyva kelti teisės klausimus, įskaitant dėl informacijos kvalifikavimo kaip melagingos, taip pat teismų atlikto įrodymų vertinimo. Be to, pagal nacionalinę civilinį procesą reguliuojančią teisę byla gali būti grąžinta pakartotinai nagrinėti į pirmosios ar apeliacinės instancijos teismą, kuriam gali būti pateikiamos tinkamos bylos nagrinėjimo gairės.
82. Kita vertus, Teisingumo Teismas dėl Direktyvos 57 straipsnio 4 dalies nuostatų, kuriose yra įtvirtinti pašalinimo pagrindai, praktikoje pradėjo akcentuoti ypatingą perkančiosios organizacijos ir atitinkamo tiekėjo tarpusavio pastikėjimą grįstą ryšį. Dėl to kasaciniam teismui kyla abejonių, ar teismas, perkančiajai organizacijai vertinant priešingai, gali už ją nuspręsti, kad jai buvo pateikta melaginga, klaidinanti informacija. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, kad ieškovė tik pretenduoja, tiek ieškinyje aiškiai išreiškė nuomonę, kad UAB „Parsekas“ atsakovei pateikė klaidinančią informaciją tačiau atsakovė tokios pozicijos nesilaikė, vertino, kad jai pateikta informacija pagrindžiamą tiekėjos B kvalifikacijos atitikti.
83. Pirmiau nurodytame Teisingumo Teismo sprendime byloje *Delta Antrepriz? de Construc?ii ?i Montaj 93*, C-267/18, nurodyta, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies formuluotės, Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino perkančiajai organizacijai – ir tik jai – suteikti įgaliojimus dalyvių atrankos etape įvertinti, ar kandidatas arba dalyvis turi būti pašalintas iš viešojo pirkimo procedūros; šia galimybe, kurią turi bet kuri perkančioji organizacija, pašalinti dalyvį iš viešojo pirkimo procedūros konkrečiai siekama jai sudaryti sąlygas įvertinti kiekvieno dalyvio sąžiningumą ir patikimumą; reikalaujama, kad perkančioji organizacija pati išnagrinėtų ir įvertintų faktines aplinkybes; jei perkančioji organizacija padaro išvadą, kad Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies h punkte nustatytos sąlygos yra tenkinamos, ji siekdama laikytis šios direktyvos 57 straipsnio 6 dalyje, siejamoje su šios direktyvos 102-ąją konstatuojamąja dalimi, nustatytų reikalavimų, turi leisti atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui pateikti įrodymų, patvirtinančių, kad buvo intasi taisyklių priemonių.
84. Dėl aptariamų aspektų teisėjų kolegijai, be kita ko, kyla klausimų dėl galimai melagingą informaciją pateikusių ūkio subjektų veiksmų potencialių padarinių jų partneriams, visiems kartu pateikusiems bendrą pasiūlymą Konkurse. Pagal Lietuvos viešųjų pirkimų nacionalinį reguliavimą (VPĮ 46 straipsnio 4 dalies 4 punktą ir 52 straipsnį) melagingą informaciją pateikę ūkio subjektai privalo būti įrašyti į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą, o tai lemia ribojimus tam tikrą laiką (vienierius metus) dalyvauti kitų perkančiųjų organizacijų skelbiamose pirkimuose. Kasaciniam teismui kyla abejonių dėl pateiktamos informacijos patikimumo ne dėl visų tiekėjos B narių (partnerių).
85. Kaip matyti iš VPĮ 52 straipsnio 1 dalies, į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą turi būti įtraukiamas tiekėjas VPĮ 2 straipsnio 36 dalies prasme (*tiekėjas – ūkio subjektas – fizinis asmuo, privatusis ar viešasis juridinis asmuo, kita organizacija ir jų padalinys arba tokių asmenų grupė, įskaitant laikinas ūkio subjektų asociacijas, kurie rinkoje siūlo atlikti darbus, teikti prekes ar teikti paslaugas*). Vis dėlto manytina, kad aptariama neigiamo pobūdžio priemonė (padarinys) už neteisėtus ir įstatymo draudžiamus veiksmus iš esmės reiškia asmeninę subjekto atsakomybę (sankciją). Dėl to ji ir turėtų būti išimties būti taikoma tik tiems subjektams, kurie kokių nors būdu dalyvauja viešojo pirkimo procedūrose ir perkančiajai organizacijai savo vardu pateikė informaciją apie save.
86. Atsižvelgiant į tai, nėra aišku, ar dėl dalies jungtinio tiekėjo partnerių neteisėtų veiksmų pateiktam apie save melagingą informaciją neigiami padariniai kyla tik jiems ar visiems partneriams drauge. Pastarąją poziciją galėtų patvirtinti visų partnerių interesų ir atsakomybės bendrumas (solidarumas). Kita vertus, abejotina, ar toks bendros atsakomybės modelis nėra neproporcingas, atsižvelgiant į tai, kad į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą patekė ūkio subjektai vienierius metus ribojami dalyvauti vėlesniuose pirkimuose.
87. Neginčytina, kad ūkio subjektams bendrai dalyvaujant viename viešajame pirkime kyla papildomų rizikų, įskaitant dėl dalies partnerių pašalinimo būtinybės ar kitų jų nebegalėjimo dalyvauti procedūrose (pvz., nemokumo) (žr. Teisingumo Teismo 2016 m. gegužės 24 d. sprendimą byloje *MT Højgaard ir Züblin*, C-396/14, ECLI:EU:C:2016:347), tačiau tokia rizika ir galimi neigiami jos padariniai susiję tik su konkrečiu viešojo pirkimu, o nepadraudimui tam tikrą laikotarpį dalyvauti ir kituose pirkimuose.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 3 straipsnio 5 dalimi, 163 straipsnio 9 punktu, 340 straipsnio 5 dalimi, 356 straipsnio 5 dalimi,

nutaria:

Kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiais klausimais:

1. Ar viešojo pirkimo sąlyga, pagal kurią iš tiekėjų reikalaujama įrodyti atitinkamo dydžio vidutinės metinės veiklos pajamas, vykdamą veiklą tik dėl konkrečių paslaugų (misrių komunalinių atliekų tvarkymo), patenka į Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 3 ar 4 dalies taikymo sritį?

2. Ar nuo atsakymo į pirmąjį klausimą priklauso tiekėjo pajėgumo vertinimo tvarka, nustatyta Teisingumo Teismo 2017 m. gegužės 4 d. sprendime byloje *Esaprojekt*, C-387/14?

3. Ar viešojo pirkimo sąlyga, pagal kurią iš tiekėjų reikalaujama įrodyti [išukilusių tvarkymo] paslaugoms teikti reikalingų transporto priemonių atitikti konkrečioms techniniams reikalavimams, įskaitant taršos emisijas (EURO 5), GPS siųstuvų įrengimo, atitinkamos talpos ir pan., patenka į Direktyvos 2014/24: a) 58 straipsnio 4 dalies; b) 42 straipsnio kartu su VII priedo nuostatomis; c) 70 straipsnio reguliavimo sritį?

4. Ar Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies 3 pastraipa, kurioje įtvirtintas peržiūros procedūrų veiksmingumo principas, šio straipsnio 3 ir 5 dalyse, Direktyvos 2014/24 21 straipsnis ir Direktyvos 2016/943 nuostatos, ypač 18-oji konstatuojamoji dalis ir 9 straipsnio 2 dalies 3 pastraipa (kartu ar atskirai, bet jomis neapsiribojant), turi būti aiškinami taip, kad kai nacionaliniame viešųjų pirkimų teisiniame reguliavime įtvirtinta privalomoji išteisinė ginčų nagrinėjimo tvarka:

a) perkančioji organizacija peržiūros procedūrą įnagrinėjusiam tiekėjui turi suteikti visus (nepriklausomai nuo konfidencialumo pobūdžio) kito tiekėjo pasiūlymo duomenis, jei šios procedūros objektą sudaro būtent kito tiekėjo pasiūlymo vertinimo teisingumas, o procedūrą inicijavęs tiekėjas prieš tai aiškiai jos paprašė jos suteikti;

b) nepriklausomai nuo atsakymo į prieš tai užduotą klausimą, ar perkančioji organizacija, atmesdama tiekėjo pateiktą pretenziją dėl jo konkurento pasiūlymo vertinimo teisėtumo, bet kokių atvejų turi aiškiai, išsamiai ir konkrečiai atsakyti, nepriklausomai nuo grėsmės atskleisti jai patiktą konfidencialią pasiūlymo informaciją?

5. Ar Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies 3 pastraipa, šio straipsnio 3 ir 5 dalyse, 2 straipsnio 1 dalies b punktas, Direktyvos 2014/24 21 straipsnis ir Direktyvos 2016/943 nuostatos, ypač 18-oji konstatuojamoji dalis (kartu ar atskirai, bet jomis neapsiribojant) turi būti aiškinami taip, kad perkančiosios organizacijos sprendimas nesuapžindinti tiekėjo su kito dalyvio pasiūlymo konfidencialiais duomenimis yra teismui atskirai skystinas sprendimas?

6. Jei atsakymas į prieš tai užduotą klausimą teigiamas, ar Direktyvos 89/665 1 straipsnio 5 dalis turi būti aiškinama taip, kad tiekėjas dėl tokio perkančiosios organizacijos sprendimo privalo jai teikti pretenziją ir, esant reikalui, – ieškinį teismui?

7. Jei atsakymas į prieš tai užduotą klausimą teigiamas, ar Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies 3 pastraipa, 2 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinami taip, kad tiekėjas, priklausomai nuo disponuojamos informacijos apie kito tiekėjo pasiūlymo turinį apimties, ieškinį teismui gali teikti išimtinai tik dėl atsakymo jam suteikti informaciją, atskirai nekvėstionuodamas kitų perkančiosios organizacijos sprendimų teisėtumo?

8. Nepriklausomai nuo atsakymų į prieš tai užduotus klausimus, ar Direktyvos 2016/943 9 straipsnio 2 dalies 3 pastraipa turi būti aiškinama taip, kad teismas, gavęs ieškovo prašymą išreikalauti įrodymus iš kitos ginčo šalies ir juos pateikti ieškoviui susipažinti, privalo tokį prašymą tenkinti, nepriklausomai nuo perkančiosios organizacijos veiksmų pirkimo ar peržiūros procedūrų metu?

9. Ar Direktyvos 2016/943 9 straipsnio 2 dalies 3 pastraipa turi būti aiškinama taip, kad teismas, netenkinęs ieškovo reikalavimo išviešinti konfidencialią kitos ginčo šalies informaciją, pats savo iniciatyva turėtų vertinti prašomų išsaptinti duomenų reikšmę ir padarinius viešojo pirkimo procedūros teisėtumui?

10. Ar Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies h punkte įtvirtinto tiekėjų pašalinimo pagrindas, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo 2019 m. spalio 3 d. sprendimą byloje *Delta Antrepriz? de Construc?ii ?i Montaj 93*, gali būti taikomas taip, kad teismas, nagrinėdamas tiekėjo ir perkančiosios organizacijos ginčą, gali, nepriklausomai nuo pastarosios vertinimo, savo iniciatyva spręsti, jog atitinkamas tiekėjas, veikdamas tyčia ar nerūpestingai, jai pateikė klaidinančią, tikrovės neatitinkančią informaciją ir dėl to turėjo būti pašalintas iš viešojo pirkimo procedūrų?

11. Ar Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies h punkto nuostatos, kartu taikomos su šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu proporcingumo principu, turi būti aiškinamos ir taikomos taip, kad tais atvejais, kai nacionalinėje teisėje papildomai (be pašalinimo iš pirkimo procedūrų) nustatytos sankcijos už melagingos informacijos pateikimą, šios gali būti taikomos tik asmeninės atsakomybės pagrindu, ypač kai tikrovės neatitinkančią informaciją pateikia tik jungtinio viešojo pirkimo dalyvio narių dalis (pvz., vienas iš kelių partnerių)?

Sustabdyti civilinės bylos nagrinėjimą iki Teisingumo Teismo sprendimo gavimo.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjos
Janavičiūtė

Sigita Rudėnaitė

Dalia Vasarienė